

à singulis collatione; visum est, auream crateram facere, eamque Delphos mittere. Caterum auri erat in urbe penuria. Ibi Magistratibus delibantibus, qua id ratione posset confici; mulieres, habito seorsum consilio, mundum omnem suum aureum contulerunt ad donarium faciendum, fuitque auri pondus talenta octo. Eadem Salian. Ann. v. c. 359. Inopia auri triumpho de Gallis & Etruscis exulavit: igitur, ut ait Tit. Liv. 6. sect. 10. Camillus in urbem triumphans rediit, trium simul bellorum victor. Longè plurimos captivos ante currum duxit: quibus sub hasta venundatis, tantum eris redactum est, ut pretio pro auro matronis persoluto; ex eo quod supererat, tres patera aurea facta sint: quas cum titulo nominis Camilli, ante Capitolium incensum, in Jovis cella ante pedes Junonis postas fuisse. Vide die 16. num. 10. & 19. num. 13.

Mars in vinculis, & Victoria sine alis.

11 Varia sacra hac die inter nationes varias. Spartæ collocata imago Martis in compedibus. Castellan. de Festis. Sicut Athenis simulacrum victoriæ sine alis, uti observat Chartar. pag. 269. Unde Pausan. cap. 97. Signum in compedibus. Eadem verò est ratio in hoc simulacro Lacedæmonijs, quæ Atheniensibus in ea victoria, quam involucrem appellant: hi enim vinculis impeditum, à se nunquam Martem aufugituum; illi semper mansuram secum, quæ pennis careat, Victoriæ interpretantur. Cum Romæ Victoriæ alas decussisset fulmen; omen sic exposuit Pompejus, apud Joann. Freinsheim. in Curt. 4. cap. 3.

Pomp.

Roma potens, alis cur stat Victoriæ lapsis? Urbem ne valeat deseruisse suam. Pluribus nationibus solemne fuit, ne Numina invocata ad hostes avolarent (cogitatio digna, experimentibus Quæ Numina) catenis ligare. Chartar. d. & Pier. Valer. 48. cap. 33. ex Macrob. 1. Saturnal. cap. 6. Singularis infania, modò cogitarent Numina; sed inoleverat hujusmodi error. Ita cum Alexander Tyrum obsideret, multis visus est in somnijs Apollo dicere (refert Plutarch. in eo) ad Alexandrum se transire: neque enim sibi cordi esse, quæ in urbe agerentur. Virgil. in Trojæ excidio, 2. Æneid. v. 351. inquit:

Virgil.

Excessere omnes, adytis arisque relictis,
Dij quibus imperium hoc steterat.
Sequitur cogitationem turba Poetarum. Lucan. 1. v. 569. Tibull. 2. Eleg. 5. v. 73. Sil. Italic. 12. v. 307. Statius, 7. Thebaid. v. 80. Ex Grecis Æschyl. Sept. ad Thebas, v. 1400. Euripid. in Troad. v. 90. Quod etiam Josephus de Tutelaribus sacri templi dicit, 7. de Bell. cap. 12. atque confirmat Tacit. 5. Hi-

Ethnicis foemine, ligare Deorum simulacra.

stor. cap. 13. & Muretus, 5. Var. lect. cap. 19. ita despicbant Ethnici, ut auderet Lamprid. in Commodò, dicere: Vestigia Deorum in foro visa sunt exeuntium; sicut Scholiastes Sophocl. Cum Troja excidio propinqua esset, visos esse Deos è suis templis sua exportare simulacra. Ridet Augustin. 2. de Civit. cap. 22. & tutelam & discessum: priusque D. Cyprian. ad Demetrium, & Arnob. 6. Adversus Gentes.

12 In præsentem articulum Q. Curtius, 4. Histor. Alexandr. ait: In Tyri obsidione unus ex civibus quàm indicasset concioni, oblatam esse per somnium sibi speciem Apollinis, quem eximia religione colerent, urbem deserentis; quamquam auctor levis erat, tandem ad deteriora credenda promi metu, aurea catenâ devinxere simulacrum: araque Herculis, cujus Numini urbem dicaverant, inseruere vinculum; quasi illo Deo Apollinem retenturi. Syracusis id simulacrum devexerant Pœni, & in majore locaverant patriâ, scilicet, Tyro. Lamprid. in Heliogabal. cap. 6. subdit: Signum, quod Palladium esse credebatur, abstulit, & auro vinctum, in sui Dei templo locavit. Mos prævaluit apud Romanos, ita ut quoties simulacra ad lavacrum aut lustrationem aliquam deducerent, fidei iustiores poscerent. Plutarchus, Roman. qq. n. 61. Haud secus Ephesij obsedi à Cræto alligaverunt Dianam. Herodot. 1. n. 26. & Ælian. 3. Var. histor. cap. 26. Intuitus hujusmodi reverentiæ irreverentis, exponetur 25. August.

Portentum in expugnationem Tyri.

13 Imago Martis erat truci aspectu, ac torvo. Ferox (ait Chartar. in Minerva, pag. 265.) armatus, manu hastam, atque flagellum gestans, interdumque equo, interdumque curru vectus. Ejus comites erant Terror, Timor, Impetus, Furor & Violentia. Ejus arma galea, quæ ardebat, ac fulmen ei coni loco affixum videbatur. Thorax auratus, ac terribilibus monstris refertus: clypeus luce sanguinea fulgens. Jurè hoc monstrum alligatur, ut humani generis pestis, ac exterminium. Iccircò illius templa, ut exularet discordia, construebantur extra mœnia. Choul, de Religion. Roman. pag. 10. & Alex. Neapolit. 2. cap. 4. Perpetua ei dissidia cum Pallade. Rhodigin. 18. cap. 6. Numinum ergo præfatorum formam describit etiam Laurent. Hæchtan. Emblem. 17. accinens:

Imago Martis, & Comites.

Templa extra urbis mœnia.

Hæchtan

Ex auro Tyrij Phœbi statuere figuram:
Martem compedibus sparta tenere solet;
Pictaque perpulchre Victoria stabat Athenis,
Sed pennas humeris non tulit illa suis.

14 Argis etiam à Lacedæmonijs sacra per foeminas celebrabantur Cereri Ægila. Meurs.

Ceres Ægila.

Meurs. Popul. Attic. Choreis matronæ adinstar Cereris rapta filia, ac restituta, celebrabant; quas suas in sacris Dianæ Cariatidis rapuerat Aristomenes, & restituerat; sed, ut Lacenæ viriles, armis præventæ, ne in prædam darentur hosti, qui continuo felicitati Laconum insidiabatur; ut vidimus, die 4. n. 16. Ut cogitarunt, accidit; & qui capere venerat, libertatem amisit. Est in Lanico agro (refert Pausan. cap. 127.) vicus Ægila nomine, in quo templum Cereris veteri religione consecratum. Huc matronas per festos dies more Majorum, ludos ut facerent, convenisse: Aristomenes, quique cum eo erant, exploratum habebant. Ed itaque veniens, opprimere eas conatus est: sed cum illa Numinis ope freta, vim repulissent; cultris, gladijs etiam, quibus ad hostias mactandas usa fuerant, armata, tostis jam extis, hostem invaserunt, multisque graviter saucijs, ipsum quoque Aristomenem, facibus percussum, ac male multatum in vinculis conjecerunt: sed ea nocte liberatus, ad suos rediit. Dimisisse eum dicitur sacrorum antistita, non pretio sed amore adducta (illum enim multò ante amare ceperat) simulavit verò effugisse, exustis vinculis.

Aristomenes à seipsum capitur, & joritur.

Oraculum Apollinis, in extructum Thebe.

Sacra.

Parthenope dux in coloniam.

Imago colonie in Ægila.

15 Die XII. Elaphobolionis, inter Bœotos sacra Apollini, seu Phœbo. Plutarch. de Dieb. Causa sacrorum fuit Delphis ejus oraculum, Cadmo interrogante de Europa rapta: igitur illi præcepit urbem Thebas condere in loco, ubi bos itineris dux, in Bœotiam, humi procubisset. Natal. Comes, 9. Mytholog. cap. 14. In his sacris (quorum historiam seu fabulam refert latè Ovid. 3. Metamorph.) ostentabant lucidâ pompâ quadrigam Solis, qua vehebatur, eâ imagine, quam præmissimus, 5. Januar. n. 15. Martian. Capell. 1. Philolog. Alij asserunt, ea sacra fieri; quia cum ex Bœotia & Eubœa novas sedes cives quaerent, responsum ab Oraculo Apollinis, sequi quam dextricem missurus columbam in coloniam; ibique sedere, solo florentissimo, ubi post conderetur urbs clarissima, caput regni: simulque eligere in expeditionem Principem; qui primus columbam missam videret. Vidit Parthenope, Eumeli filia, quæ cives strenuè tranfvexit navibus in Sirenarum loca, quò edificavit urbem Parthenopem, postea vocatam Neapolim. Chartar. in Apollin. pag. 64. quod sumpsit ex Alex. ab Alexand. 2. cap. 1. Moniti oraculo (inquit) quippe nullam coloniam sine consilio Deorum Graci transmittobant, iter in Italiam direxere, Duce Parthenope, Eumeli filia, quæ solum Neapolitanum delegit, Columba augurium secuta: in cuius rei monumentum, Apollini sta-

tuam Neapolitanæ erexere, Columba humero insidente; quam ipsa inspicere & adorare videbatur.

16 Inter Assyrios duodecimo Mechir, sacrum Militæ Veneri. Diar. Chald. Hanc signat in Obelisc. Pampul. Kircher. 3. cap. 13. Magnam Matrem apud Romanos: apud Assyrios, Cabar: apud Ægyptios, Isidem multimamiam: apud Arabes, Alittam; & apud Persas, Metram. De illa agemus, 14. Octobr. Ritus sacrorum imitati sunt Persæ. In illis nec aras erigunt, nec libamentis utuntur, nec incendunt ignem, nec canunt tibijs, nec infulis ornantur: verum ut quifque sacra facere statuit, in locum mundum victimam sistens, Deum implorat, myrto maximè cinctam gestans tiaram. Ubi verò jam in minutas portiunculas membratimque hostiam conscindit, carnibus elixis herbam substernit quam mollissimam, maximè trifolium. Huic impositis carnibus, Magus astans Theogoniam canit, quàm dicunt incantationem efficacissimam. Mox sacrificus sublati carnibus, utitur in quemcumque usum illi fert animus. Herodot. 1. n. 38. Alij vocant Venerem Morphus, de qua, 11. Mart. n. 13. ex Pausan. cap. 97. & Gyrard. Syntagn. 7. n. 20.

Venus Militia.

Sacra.

Venus Morphus.

Sacra Otio.

Quies Numen.

Otium cum Cupidine.

17 Apud Thraces Otio sacra. Callisthem. de Reb. Alexandr. Nil mirum, cum sub Draconis legibus non essent; qui capitale damnabat otiosos. Apud Thraces otiosum esse pro honestissimo iudicatum. Rhodigin. 11. cap. 3. Ravil. Textor, 7. Officin. cap. 48. & Theophrast. in Notis. Quietem etiam Romani, uti Numen adorarunt; ut videbimus ex Augustino, 5. Septembr. Unde illud Aristotelis Ethic. 10. In otio est constituta felicitas. Laboratur propter quietem. Rhodigin. 11. cap. 1. Quies aliquando vocatur Otium, quali vocatio à ferijs: at multoties in illo otio nec est quies. Unde illud cogitabundi Scipionis Africani Majoris, dicentis: Nunquam se minus otiosum esse, quàm cum otiosus: nec minus solum, quàm quum solus esset. Dicere studiosus cum Cicerone in Bruto, meritò valet: Magnifica vox & magno viro & sapiente digna! Declarat, illum vel in otio de negotijs cogitare; & in solitudine secum loqui solitum. Nemo Otij sui rationem reddere, cogitur: sed sunt otia plurimæ occupationes, uti fuitiles & nihili, ut usquequaque taxat Seneca, de Otio sapientis: propterea dictum, Satius est, otiosum esse, quàm nihil agere. Otium pingebatur cum Cupidine (quippe ejus filius) sagittas & flammam ejaculante, pennisque utro-

trò citròque quatiante: tali arte efformatà effigie, ut absente patre, alæ & sagittæ fracte, atque lampades apparerent extinctæ. Ovid. 1. de Remed. v. 139.

Ovid. *Ora si tollas, periere Cupidinis arcus, Contemptaque jacent, & sine luce faces.*

Cum Fame. Achilles Bocch. Symbol. 26. Otio dedit comitem Famem; canitque:

Achil. *Quid mereare sedens in chœnice quaris? Ut ipsum*

Bocc. *Perdant se lenta tristia fata fame.*

Proinde illud Pythagoræ præceptum in Chœnice (modio) ne sedeas, de quo Pier. Valerian. 56. cap. 23. & Gyrald. in Symbol. Agemus 10. Mart. n. 13. ubi de Desidia Numine. Ne Athenis Thracum cum Fame & Cupidine prævaleret otiositas, Areopagitarum incumbere muneris, studiosè curiosè que scrutari: unde quis se aleret, & desides compertos, haud citra multam transmittere. Mirum sanè, Thraces sic ineptè sine ulla operatione sedere; dum ex gemma Thracio studere possent activitati. Thracius lapis aqua accenditur: ait Plin. 33. cap. 5. At extremæ improbitatis nota, proclivè adorare vitia.

Thracius gemma.

DIES XIII. FEBRUAR.

Idib. 1. Rad. 23. Aquarij, micantibus stellis Helices & Arctophylacis, de quibus egimus superioribus diebus, & Ovid. v. 189.

Signa propinqua micant: prior est, quam dicimus Arcton:

Ovid. *Arctophylax formam terga sequentis habet. Sagittarius vespertino occidit.* Columel. & Ptolom. De Sagittario latè Isag. Novembr. à n. 1. Lucida Pegasi vesperè occidit. Jun. Ain. K. A. Duo canes simul currentes. Sph. Arab.

Ingradiuntur denuo ad Pharaonem Moyses & Aaron.

2. Secundò cum divina legatione ingrediuntur ad Pharaonem Cenchreem Moyses & Aaron, ut dimittat populum sanctum captivum, quò Deus vocabat. Exod. 6. 11. & Adrichom. Ann. 2453. Genebrardusque Ann. 2669. A Moysè pronunciatò in aurem Pharaonis nomine Dei tetragrammato, Rex obmutuit, & Sacerdotes spasmo expirarunt: verum Rex mox per Moysen restitutus in pristinum statum. Clement. Alexandrin. 1. Stromat. cap. 13. Euseb. lib. 9. cap. ult. ex Artapano, & Alap. in Exod. 5. 3. Inconcussum ex cap. 7. à v. 10. Aaronem projecisse virgam thaumaturgam coram Pharaone, conversamque fuisse in draconem. Quod cum Jannes & Mambres Magi

Virga in colubrem.

incantationibus diabolique virtute, vel quod certius, præstigijs (ut ait Augustin. 10. Civ. cap. 16. Magica, quorum pleraque specie tenus mortalium sensus imaginaria ludificatione decipiunt. Astruit hic Vives, Alap. in Exod. 7. 12. quest. 1. & Perer. disp. 2. ubi etiam ex Palladio, n. 14. refert quæ inventa in sepulchro horum Magorum, de quibus Paulus 2. Tim. 3. 8.) idem facerent; devorante virgà Aaronis illorum virgas, Rex obduratus expulit, nec Dei vocem voluit audire. Ibid. v. 14. & Adrich. Postridie incipiunt plagæ, ut dicitur ibid. v. 15. Vade ad eum mane: ecce egredietur ad aquas. Usque in diem 16. producit Perer. loc. cit. dispur. 12. Unde vel miraculum virgæ & ingressus ad Pharaonem fuit die 15. vel falluntur AA. hodie signantes. Haud effugium invenitur, ni dicatur tertio Moysen & Aaronem ad Pharaonem ingressos: de quo die 15.

3. Eodem in die, à Moysis hisce prodigijs ann. 661. Joas cum haberet fidem triplicis victoriæ contra Syros, promissæ ab Eliseo, & vidisset cadaver ex tactu illius cadaveris in vitam restitutum, ut dicemus, 12. Decembr. n. 3. Omen accipiens in vitam regni Israël, tot annis sub regibus Syriæ mortui, cum parvis, ferè nullis copijs, exijt in Aphec, quo in procinctu expectabat Benadad, filius Azaëlis, cum innumero exercitu ridens audaciam, suo iudicio minime impunem futuram. Adoritur ergo adjutus è cœlo Syros, primo impetu fudit, & occupatis castris multis est ditatus spolijs, & aliquibus pristinae ditionis Israël occupatis civitatibus; quin resistere potuisset Benadad, qui in salutem fugam arripuit. Briet. & Rab. Abrah. in Cabal. hist. ex 4. Reg. 13. 17. & 25.

Prima Joas victoria de Syris.

4. Cum mortuus esset Darius Medus, ut dicemus, 28. Decembris, n. 2. quandiu successor ejus proficiscebatur è Lydia in Babylonem, Rex Persarum Cyrus; decreverunt Sacerdotes & clariores Hebræorum Babylone congregare Synodum (quæ dicta est Synagoga magna; quia in illa interfuere Zorobabel, Nehemias, Mardocheus, Josue, Daniel, Ananias, Azarias, Misael, Aggeus, Zacharias & Malachias, Daniele Præsides, & Esdra Scriba. Elias Levit. Præfat. 3. Masoreth. & Talmud, tract. Sanhedrim, ex queis & Rab. Maimonid. in Halac. 3. refert Petr. Cunæus, 1. de Rep. Hebr. cap. 8. & Alap. in Numer. 11. 16. Nosque; Tom. 6. T. 1. n. 17. Hæc Synodus à Genebr. Ann. 3710. dicitur, quinta. Non fallitur, ut Elias Levit. d. ubi inquit, Synodum isthanc celebriorem fuisse inter Hebræos, propter interventionem centum

Synagoga, seu Synodus magna.

Qui interfuerunt, quando celebrata?

viginti virorum illustrium, inter quos præfati, Daniele Præsides, sub Artaxerxe Longimano, à Cyro Persarum Rege quinto: cum Daniel fato functus esset sub Dario Hystaspis, uno anno antequam templum Zorobabelis perficeretur. Briet. ab anno, 3537.

Antilogia.

5. Prudentissimè factum concilium, cum scirent Synedri captivitatem citò solutum iri, quoniam die 23. hujus Mensis finem habebat septuagesimus servitutis Babylonicæ annus; ut qui proficiscerentur in Jerusalem scirent, quid facturi in patria, ut videbimus, per Canones & decreta. Sed dices: Quomodo septuagesimus annus tunc complendus, quando Zachar. 1. 7. dicitur, quòd 24. Januarij anno 2. Darij impletum fuisse? Iste jam septuagesimus annus est. v. 12. Non semel facta est remigratio populi in Judæam, ut dicemus, 1. Mart. n. 4. Prima facta est sub Cyro, Duce Zorobabel, post completum septuagesimum annum à captivitate Iechoniæ; qui finem habuit 23. hujus mensis: verum cum multi, ut observat Joseph. 11. Antiq. cap. 1. propter possessiones noluerint relinquere Babylonem in illo articulo; in secunda expeditione sub Esdra (de qua in Martio, loc. cit.) exierunt: tuncque jam erat septuagesimus annus, non captivitatis Babylonicæ, quod supponitur; sed septuagesimus à desolatione Jerusalem. Qua de causa hæc remigratio sub Dario, & illa prima sub Cyro.

Esdras Scriba Synagoga Magna.

6. Hæc Synagoga Magna (arbitror Concilium Sanhedrin) juxta Genebrard. Ann. 3638. cum viris supra signatis congregata est in emendationem librorum Canoniconum, juxta præscriptum Cabalæ, traditionum scilicet à Moysè ad Josue, hinc ad Seniores, ad Prophetas, denique ad hoccine Concilium, cujus Notarius fuit Esdras. Elias Levit. d. & Rab. Moys. præfat. in Sepher-Mizvoth, tract. de Votis. De Cabala plenè egimus, Tom. 6. T. 1. à n. 17. Concilium istud in Babylone inivit fuit, paulò antequam se redituri committerent, vel indictum ad terram Sanctam Concilium, desiderio visendæ patriæ (sed tunc non potuit Præsides esse Daniel, qui præ senio, ut ait Aben-Ezra in 1. Daniel. ad Adem posteriorem cum alijs non ascendit) igitur post redierunt in Babylonem Zorobabel, Jesus, Nehemias, Mardocheus, alijque Principes; ut apud Reges Persarum melius suis confulerent, cum adhuc ibi essent innumeri, qui facultate Regum elegerunt unum in regimen, quem vocarunt Exulum Principem. Genebrard. Ann. 3638. Vide 12. Decembr. n. 6.

Principes remigratione redierunt in Babylone.

7. Idem ann. 3710. subdit, viros hujus

magnæ Synodis; divino Spiritu afflatos, Scripturas Sanctas in versus distinxisse. Quare libri qui pridem veluti unus erant versus; claruerunt, & illorum sententiæ intervallis quibusdam distinctæ per versus; ut astruit Hieronym. Præfat. in Paralyp. & Isai. Ab his distributa est Scriptura in Legem, Prophetas, & Hagiographa. Legem vocant Pentateuchum. Prophetas, octo: Josue, Judices, Samuel, Reges, quatuor Majores, & deinde 12. Minores. Horum omnium apud illos unus appellatur liber. Hagiographa, dicunt Psalms, Proverbia, Canticum, Ecclesiastem, Job, Esdras, Paralipomenon, & Esther. Tanquam appendicem libro Judicum, subjiciunt Ruth; & Jeremiæ, Lamentationes. Libri Judith, & Machabæorum post hanc Synodum conscripti sunt.

Decreta Synodi magnæ.

Mutatio litterarum figuræ, excepto Tau, ab Esdra, cujus character floridus.

8. Auctoritate hujus Concilij elementa antiqua idiomatis Hebraici immutata sunt ab Esdra in elegantiorè formam; quapropter character Esdræ, quem invenit post transitum Euphratis, dum tempore Darij cum exulibus ascendit in Jerusalem; dicitur Character floridus, qui ex tunc dictus Hebraus & Samaritanus, ut observat refertque Kircher. 1. p. Tom. 2. Oedip. Copt. class. 2. cap. 2. Intuitus hujus mutationis; ne Samaritani Scripturas callerent, vel quia præcis characteribus operosior erat intelligentia. Talmud tract. Sanhedrim, cap. 2. Mutatis cunctorum elementorum figuris, immutata permanit figura Tau, quoniam figuram præ se ferebat Crucis; ut post à Masoretis immutata est post excidium Urbis per Romanos, in odium Crucis. I a Genebrard. d. & nos loc. cit. n. 43. Qui Ann. 3638. addit: Legem ab Esdra ex characterè Hebræo, mutatam fuisse in Arameum; sive Afsyrios characteres (quod inficiatur Rab. Simon, dicens: Nullo tempore nec scribendi, nec loquendi modus mutatus est) Hebræum verò idioma idiotis relictum est. Per Idiotas, intelligit Samaritanos. Ibid. plures Rabbini. Ad Hieronym. in Prolog. Galeat. & in Ezech. 9. Bel-larm. 2. de Verbo Dei, cap. 1. & Torniel. Ann. 3610. à n. 19. usque ad 26.

Samaritani dicitur Idiotæ.

9. A Genebrardo & Leonardo Mario, in Kalend. Hebr. & Judaic. Munsteri de Fest. Judæor. Hospinian. Josepho Scaliger. Marc. Lombardo, & Carolo Sigon. adsignatur festum inter Hebræos, dictum Jejunium Esther. quoniam per illud liberata est à nece, inferenda jussu Assueri, utpotè ausa non vocata apparere coram illo, de quo 16. Mart. à n. 6. Quapropter licet ejusdem mensis die 14. jejunium Reginæ cœperit pro Dei imploranda clementia in salutem populi, actu,

Jejunium Esther.